

Asia: VN/2539/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvän työterveyshuoltokäytännön toteuttamisen periaatteista sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvän työterveyshuoltokäytännön toteuttamisen periaatteista sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta.

Pykäläkohtaiset huomiot:

2§ nostetaan esille yhteistyön tekeminen muun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen välillä. Pidämme hyvänä ehdotettua kirjausmuotoa. Käytännön toteutuksen näkökulmasta herää kuitenkin kysymys, miten varmistetaan toimijoiden tietoisuus koko palvelujärjestelmästä? Esimerkiksi kuntoutuksen osalta toimintaterapia-arvion tarpeen tunnistaminen ja sinne ohjautuminen tapahtuu tällä hetkellä liian myöhään suhteessa työntekijän toiminta- ja työkykyyn. Osin tämä johtunee todennäköisesti myös siitä, että työterveyshuollon asiantuntijoina tai ammattilaisina ei lainsäädännössä tunnisteta toimintaterapeutteja ja näin ollen toimintaterapian asiantuntemuksen hyödyntämisen tunnistaminen viivästyy. Käytännössä tulisikin vahvistaa sitä, että yhteistyössä hyödynnetään laajasti kaikkia kuntoutuksen palveluita.

4§ 1. momentin kohta 2: haluamme todeta, että työympäristön lisääminen työn kuormittavuuden tarkastelussa on kannatettavaa. Ihmisen toiminta- ja työkyky on aina suhteessa toimintaympäristöön (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ympäristö), joten on keskeistä että ympäristön vaikutus otetaan huomioon työn kuormittavuutta arvioitaessa. Toimintaterapeuteilla ammattiryhmänä on osaamista laaja-alaisesti ympäristön arviointiin suhteessa ihmisen toiminta- ja työkykyyn.

4§ 1. momentin kohta 11: pidämme erittäin hyvänä, että yksilöllisten järjestelyjen vaikutusta tarkastellaan koko työyhteisön tasolla ja näin ollen kannatamme lisäystä.

5§ muutos suunnitelman julkaisemisesta julkisessa tietoverkossa: muistion s. 2 todetaan seuraavaa "5 §:ssä säädettäisiin, että työnantajan on julkaistava julkisessa tietoverkossa pykälässä tarkoitettu suunnitelma." Muistion pykälän perustelutekstissä puhutaan, että työterveyshuollon toimijan tulee

julkaista suunnitelma ja samoin lakitekstiluoennoksessa. Muistion s. 2 on mitä ilmeisimmin virheellinen kirjaus työnantajaa koskien?

8§ 3. momentti (uusi kohta): pidämme hyvänä sitä, että kirjauksessa painotetaan työnantajan velvollisuutta järjestää työntekijän työ- ja toimintakyvyn selvittäminen, arviointi ja seuranta työterveyshuollossa. Haluamme kuitenkin kiinnittää huomion siihen, että muistiossa ohjataan tämän tapahtuvaksi vain lainsäädännössä mainittujen ammattilaisten ja asiantuntijoiden toimesta. Koska toimintaterapeutteja ei mainita ko. lainsäädännössä, on vaarana, että toimintaterapeutin osaamista (joka kohdentuu nimenomaisesti ihmisten työ- ja toimintakyvyn arviointiin ja sen tukemiseen) ei pykälän kirjauksen mukaan hyödynnettäisi näissä selvityksissä lainkaan. Sen vuoksi tässäkin korostuu yhteistyön merkitys muun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen toimijoiden kesken.

8§ 4. momentti: pidämme kannatettavana sitä, että kuntoutuksen käsite on ehdotetussa luonnoksessa laaja eikä kuntoutuksen osa-alueita yksilöidä. Toimeenpanon näkökulmasta herää kysymys siitä, että miten varmistetaan kuntoutuksen ohjautuminen oikea-aikaisesti ja laajasti kuntoutuksen kenttä tunnistaen.

Jatkotoimenpiteet:

Työterveyshuollon kehittämiseksi pidämme erittäin tärkeänä, että valmistelu pätevyyspykälien 12-14 päivittämiseksi käynnistetään pikimmiten. Tämä edellyttäne myös työterveyshuoltolain päivittämistä. Päivityksen yhteydessä tulee tarkastella myös sitä, onko jaottelu työterveyshuollon asiantuntijoihin ja ammattilaisiin perusteltu vai tulisiko kaikkien olla esimerkiksi työterveyshuollon asiantuntijoita.

Toimintaterapeuttien puuttuminen työterveyshuoltolaista ja -asetuksesta vaikuttaa siihen, että työterveyshuollon palveluvalikoima on terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta kapeampi kuin muun terveydenhuollon palveluvalikoima on. Moniammatillisuuden ja yhteistyön vahvistaminen edellyttää sitä, että myös työterveyshuollon palveluissa toimintaterapia on osa palveluvalikoimaa ja toimintaterapeutit ovat osa lainsäädännössä mainittuja työterveyshuollossa toimivia asiantuntijoita. Toimintaterapeutti on toiminta- ja työkyvyn asiantuntija, jolla on tutkitusti laaja-alaista osaamista työssä jatkamisen ja työhön paluun tukemiseen sekä työkyvyn edistämiseen ennaltaehkäisevästi varhaisen puuttumisen keinoin. Toimintaterapeutin arvio keskittyy konkreettisesti työntekoon ja työympäristöön, eli tosiasialiseen työssä suoriutumiseen sekä niihin ratkaisuihin, joita työpaikalla voidaan tehdä, jotta työntekijän työhön palaaminen ja työssä pysyminen on mahdollista.

Wikman Kirsi
Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry